

Bartoloměj, apoštol, mučedník

narozen: v 1. století v Káně, Galilea

zemřel: v 1. století v Sýrii (?)

patron Frankfurtu nad Mohanem, Maastrichtu, Plzně a Altenburgu; biskupství lutyšského; horníků, řezníků, knihám, krejčích, sedláků, vinařů, pekařů, pastevců, sedlářů, koželuhů, obuvníků, štukatérů, a ve Florencii obchodníků s olejem, sýrem a solí; proti nervovým chorobám, třesu a kožním nemocem

*Úzká cesta do radosti,
malá hrstka projde,
Bože, přidej nám stálosti,
ať nás víc tam dojde!
Musel i svou kůži dáti,
by se mohl tam dostat,
Bartoloměj svatý.*

*Zdraví časné, zdraví věčné,
apoštol mnohým dal,
z cesty vodil nebezpečné,
na cestu dobrou zval.
Jedni jemu uvěřili,
druzí k němu krutí byli,
žití ho zbavili.*

*Apoštol cestou přetěžkou
za Kristem měl se brát,
by získal slávu nebeskou,
musel se všeho vzdát:
spíš bez kůže v radost vjíti,
než s kůží o ni přijíti,
věčnou žalost míti.*

*V krvi jak v šarlat oděný
cestou se ubírá,
tou, která vede k spasení;
Kristus mu otvírá
dokořán nebeské brány,
vede jej v rozkošné stany,
mezi nebešťany.*

Utrpení apoštola Bartoloměje obsahuje mnohé nezaručené údaje, zprávy o životě, působení a mučednictví světce jsou prostoupeny četnými legendami. Původní jméno apoštolovo bylo Natanael. Jako Bartoloměj se objevoval jen v

seznamu apoštolů. Bartoloměj se odvozoval pravděpodobně z hebrejského slova „bar tolmai“, syn oráče brázdy, což poukazuje na povolání jeho otce. Bartoloměj se narodil na počátku 1. století, jeho domovem byla Kána v Galilei.

Tradice vypráví, že Bartoloměj se dostal k Ježíšovi přes apoštola Filipa. Kristus řekl, když svého nového učedníka uvítal a přijal do kruhu svých dvanácti apoštolů: „Hle, pravý Izraelita, v němž není lsti.“

Po Kristově zmrtvýchvstání kázal Bartoloměj v Arménii, Indii a Mezopotámii a hlásal evangelium. Slavným se stal svou schopností uzdravovat nemocné a především posedlé. Tak prý vyléčil od posedlosti i dceru arménského krále Polimia, načež se celá královská rodina obrátila na křesťanství. Zuřící pohanští kněží štváli potom pohanského králova bratra proti Bartolomějovi.

Ten dal Bartoloměje svými vojáky zajmout a krutě mučit. Pak byl Bartoloměj odsouzen k takzvanému perskému trestu smrti: z živého těla mu stahovali kůži, pak ho ukřižovali. Některá podání mluví také o stětí. Rok smrti Bartoloměje byl kolem poloviny 1. století, místo umučení snad v Sýrii.

Od konce 10. století odpočívají ostatky mučedníka a apoštola v kostele sv. Bartoloměje na tiberském ostrově v Římě. Chrám, postavený na místě antického Eskulapova chrámu, byl zbudován císařem Otou III. Lebka mučedníka Bartoloměje je od r. 1238 v dřívějším farním kostele sv. Bartoloměje, dnešním dómě ve Frankfurtu nad Mohanem.

Úcta a tradice: jednou z nejznámějších tradic ke svátku sv. Bartoloměje je „almská pouť“, při níž v neděli před apoštolovým svátkem nebo po něm putují obyvatelé rakouského místa Alm do St. Bartholoma u jezera Konig v berchtesgardském kraji. První pouti se konaly už v 17. století a vztahují se ke starému slibu; když skončila morová epidemie, amlští slíbili, že každoročně budou putovat do Bartholoma, aby tam Bartoloměje prosili o ochranu pro dobytek před divokými zvířaty. Ve Francii jsou dodnes zvykem „bartolomějské svíce“. Pro Francouze se však se jménem Bartolomějovým spojují i špatné vzpomínky: V „Bartolomějské noci“ v r. 1572 („Pařížská krvavá svatba“) bylo na rozkaz Kateřiny z Medici povražděno 2000 protestantských Hugenetů.

Bartolomějův svátek je od r. 1568 v římském kalendáři uváděn 24. srpna.

Znázorňování: Bartoloměj patří ke světcům často znázorňovaným v umění. Je zobrazován většinou s černými, kudrnatými vlasy, někdy má také krátký vous. Na některých znázorněních je Bartoloměj ovšem také světlovlasý nebo má světlý, dlouhý vous. Často je oděn do bílého pláště, na nohou má sandály nebo je bos. Bartoloměj mívá u sebe knihu, svitek spisů, prapor, nůž na sdírání kůže, poutničkou hůl nebo hůl s křížem; u něho je často vidět přemožený d'ábel; také má někdy svou vlastní staženou kůži přes ruku nebo svou s'atou

hlavu v ruce (mučednictví).

Se staženou kůží je Bartoloměje vidět na relikviáři „Tři králů“ v kolínském dómě a na fresce od Michelangela (kolem r. 1540) v Sixtinské kapli ve Vatikáně. Tiépolo namaloval v r. 1722 scénu, jak dráhové Bartolomějovi stahují kůži (Benátky, S. Stae). Přípravy k mučení zachytil Ribera v malbě z r. 1630, která je dnes v Pradu v Madridě. Ve frankfurtském dómě ukazují nástěnné malby od Stephana Lochnera nad chórovou lavicí světcovu legendu. Skleněné okno v dómě v Naumburgu (kolem r. 1250) ukazuje Bartoloměje, jak stojí nad přemoženým králem Astyagesem.

Bartolomějovo vyznání následovalo po rozhovoru, při němž on poznal, že Ježíš ho miloval již dávno před tím. Totéž poznání mohu zakusit při vnitřní modlitbě, kterou ukončím vyznáním jako Bartoloměj. Budu se však snažit i to, aby Ježíš mohl být spokojen s mým životem, který má být svědectvím pro druhé.

Církev je zbudována na apoštolech jako na svých základech. Spolu se všemi, kdo patří do této Boží rodiny, prosme našeho nebeského Otce:

Bože, rozpomeň se na svou církev.

Otče, tys chtěl, aby apoštolové byli prvními svědky tvého vzkříšeného Syna,
— posiluj nás, ať o něm vydáváme svědectví po celém světě.

Tys poslal svého Syna na svět, aby hlásal chudým radostnou zvěst,
— pomáhej nám, když máme hlásat evangelium všemu tvorstvu.

Tys poslal svého Syna rozsévat semeno slova,
— dej, ať se všichni, kdo rozsévají tvé slovo s námahou, mohou radovat z bohaté sklizně.

*Tys poslal svého Syna, aby svou krví usmířil s tebou celý svět,
— dej, ať všichni spolupracujeme na tvém díle spásy.*

*Tys uvedl svého Syna do nebeské slávy,
— uveď do svého nebeského království i naše zemřelé.*

*Bože, upevni naši víru, abychom byli upřímně oddáni Tvému Synu jako svatý
Bartoloměj, a na přímluvu tohoto apoštola dej, ať se Tvá církev stane pro
všechny národy znamením a nástrojem spásy. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista,
našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po
všechny věky věků. Amen*